HADIA CSE Khutba Notes (15.09.2017)

പ്രവാചകൻ കാണുന്ന വിശ്വാസി

മുഖ്യമായും പ്രവാചകന്റെ വചനങ്ങളാണല്ലോ ഹദീസുകൾ. കുറഞ്ഞ വാക്കുകൾ കൊണ്ട് കൂടുതൽ ആശയം പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നു എന്നതാണ് ഹദീസുകളുടെ ഒരു പൊതുസ്വഭാവം. ഉദാഹരണത്തിന്, *'ഇന്ന അഹദകും മിർആത്തു അഖീഹി', 'അൽ മർഉ കസീറുൻ ബി അഖീഹി', 'മാ ആല മൻ ഇഖ്തസ്വദ', 'അൽഖനാഅത്തു മാലുൻ ലാ യൻഫദ്', 'ഹുബ്ബുക ശൈഇ യുഅ്മീ വ യുസ്വിമ്മു', 'മാ ഖല്ല വകഫാ ഖൈറുൻ മിമ്മാ കസുറ വ അൽഹാ'.* സമാന പ്രകൃതത്തിലുള്ള ഒരു തിരുവചനമാണ് ഇന്ന് നാം ചർച്ച ചെയ്യുന്നത്.

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " الْمُؤْمِنُ كَيِّسٌ فَطِنٌ حَذِرٌ وَقَّافٌ ، مُتَثَبِّتٌ عَالِمٌ وَرِعٌ ، لَا يَعْجَلُ (امثال الحديث للاصفهاني و الديلمي)

ഒറ്റശ്വാസത്തിൽ പറഞ്ഞുതീർക്കാവുന്ന ഈ കൊച്ചു വചനത്തിലൂടെ ഒരു സത്യവിശ്വാസിയുടെ ജീവിതത്തിൽ ദൃശ്യമാവേണ്ട എട്ട് ഗുണങ്ങളാണ് തിരുമേനി(സ്വ) വ്യക്തമാക്കുന്നത്. ഒന്ന് കയ്യിസ്. സാമർഥ്യമുള്ളവൻ എന്നാണ് ഇത്കൊണ്ട് ഉദ്ധേശിക്കപ്പെടുന്നത്. മൃഗങ്ങൾക്കും പക്ഷികൾക്കുമെല്ലാം അല്ലാഹു ചില പ്രത്യേക കഴിവുകൾ ജൻമനാ നൽകിയിട്ടുണ്ടെങ്കിലും മനുഷ്യർക്ക് അതില്ല. പകരം ബുദ്ധി നൽകി. ഈ ബുദ്ധി അവന്റെ ഭൗതിക-ആധ്യാത്മിക ജീവിതം ഭദ്രമായി കെട്ടിപ്പടുക്കാൻ ഉപയോഗിക്കുന്നവനാണ് ഒരു വിശ്വാസി. നാം നിസ്സാരമെന്ന് ചിന്തിക്കുന്ന കൊച്ചുകൊച്ചു കാര്യങ്ങളിൽ പോലും അവിടത്തേക്കുണ്ടായിരുന്ന പ്രാഗൽഭ്യം നോക്കുക.

وروى أبو داود، وابن ماجه، وابن حبان، وقاسم بن ثابت، والطبراني عن أبي سعيد وغيره من الصحابة قال: مر النبي صلى الله عليه وسلم بغلام – زاد الطبراني أنه معاذ بن جبل يسلخ شاة، فقال له رسول الله صلى الله عليه وسلم: " تنح حتى أريك، فإني لا أراك تحسن تسلخ "، فأدخل رسول الله صلى الله عليه وسلم يده بين الجلد واللحم، فدخس بها حتى ترادت إلى الإبط، ثم قال: " يا غلام هكذا فاسلخ "(سبل الهدي و الرشاد)

عن الزهري قال سئلت عائشة رضي الله عنها كيف كان خلق رسول الله صلى الله عليه وسلم في بيته فقالت كأحدكم يرفع شيئا ويضعه وكان أحب العمل إليه الخياطة (اخلاق النبي)

عن حبة بن خالد وسواء بن خالد أنهما أتيا النبي صلى الله عليه وسلم وهو يعالج حائطا أو بناء له فأعاناه (البخاري في الأدب المفرد)

വിശ്വാസിയുടെ രണ്ടാമത്തെ ഗുണമാണ് ഫത്വിൻ (ബുദ്ധിമാൻ). ഖുർആനിൽ ഇരുപതിലധികം തവണയാണ് അല്ലാഹു നമ്മോട് ബുദ്ധി ഉപയോഗിക്കാൻ പറയുന്നത്. 'ലി കുല്ലി ശൈഇൻ ആലത്തുൻ വ ഇന്ന ആലത്തൽ മുഅ്മിനി അൽ അഖ്ലു', 'അതമ്മുകും അഖ്ലൻ അശദ്ദുകും ലില്ലാഹി ഖൗഫാ' – അവിടന്ന് പറഞ്ഞു. ഒരിക്കൽ ഏറ്റവും വലിയ പണ്ഡിതനും ശ്രേഷ്ഠനും നന്നായി ആരാധിക്കുന്നവനും ആരാണെന്ന് സ്വഹാബത്ത് ചോദിച്ചപ്പോൾ പ്രവാചകൻ മറുപടി നൽകി: അൽ ആഖിൽ.

പ്രവാചകൻ കാണുന്ന വിശ്വാസി

وعن أنس رضي الله عنه قال أثنى قوم على رجل عند النبي صلى الله عليه و سلم حتى بالغوا فقال صلى الله عليه و سلم كيف عقل الرجل فقالوا نخبرك عن اجتهاده في العبادة وأصناف الخير وتسألنا عن عقله فقال صلى الله عليه و سلم إن الأحمق يصيب بجهله أكثر من فجور (احياء)

عَنْ عَائِشَةَ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا ، قَالَتْ : قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللهِ ، بِأَيِّ شَيْءٍ يَتَفَاضَلُ النَّاسُ فِي الدُّنْيَا ؟ قَالَ : بِالْعَقْلِ قُلْتُ : فَفِي الآخِرَةِ ؟ قَالَ : بِالْعَقْلِ قَالَتْ : قُلْتُ : إِنَّمَا يُجْزَوْنَ بِأَعْمَالِهِمْ ، فَقَالَ : وَهَلْ عَمِلُوا إِلاَّ بِقَدْرِ مَا أَعْطَاهُمُ اللَّهُ تَعَالَى مِنَ الْعَقْلِ (مسند الحارث)

അടുത്ത ഗുണമാണ് ഹദിർ (ജാഗ്രതയും ശ്രദ്ധയും ഉള്ളവൻ). ജീവിതത്തിലെ സർവ മേഖലകളിലും ശ്രദ്ധയും ഉണർവും പാലിക്കുന്നവനാണ് വിശ്വാസി. ഒരിക്കൽ അൽപം ചെരിഞ്ഞു നിൽക്കുന്ന മതിലിനടുത്തെത്തിയപ്പോൾ പ്രവാചകൻ ധൃതിയിൽ പോയി. അനുയായികളോട് അവിടന്ന് കാരണം വിശദീകരിച്ച് കൊണ്ട് പറഞ്ഞു: അത് തകർന്ന് വീണ് നാം നശിക്കാൻ ഇടവരരുതല്ലോ. വേറൊരു ഉദാഹരണം നോക്കുക.

عَنْ صَفِيَّةَ بِنْتِ حُيَىٍّ قَالَتْ كَانَ النَّبِىُّ –صلى الله عليه وسلم– مُعْتَكِفًا فَأَتَيْتُهُ أَزُورُهُ لَيْلاً فَحَدَّثْتُهُ ثُمَّ قُمْتُ لأَنْقَلِبَ فَقَامَ مَعِى لِيَقْلِبَنِى. وَكَانَ مَسْكَنُهَا فِى دَارِ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ فَمَرَّ رَجُلاَنِ مِنَ الأَنْصَارِ فَلَمَّا رَأَيَا النَّبِىَّ –صلى الله عليه وسلم– أَسْرَعَا فَقَالَ النَّبِىُّ –صلى الله عليه وسلم– « عَلَى رِسْلِكُمَا إِنَّهَا صَفِيَّةُ بِنْتُ حُيَىٍّ ». فَقَالاَ سُبْحَانَ اللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ « إِنَّ الشَّيْطَانَ يَجْرِى مِنَ الإِنْسَانِ مَجْرَى الدَّمِ وَإِنِّى خَشِيتُ أَنْ يَقْذِفَ فِى قُلُوبِكُمَا شَرًّا ». أَوْ قَالَ « شَيْئًا » (متفق عليه)

നാലാമത്തേതാണ് വഖ്ഫാഫ് (ഒരേ നിലപാടിൽ തന്നെ ഉറച്ചുനിൽക്കുന്നവൻ). ആളും തരവും നോക്കി നിലപാടുകൾ മാറ്റുന്നവൻ വിശ്വാസിയല്ല, മുനാഫിഖാണ്. ഇത്തരക്കാരെ ഇമ്മഅത്ത് (അവസരവാദി. ഇന്നീ മഅക് എന്ന പദമാണ് ഇമ്മഅത്ത് ആയത്), ദുൽ വജ്ഹൈൻ (ദ്വിമുഖൻ) എന്നെല്ലാമാണ് തിരുമേനി(സ്വ) വിശേഷിപ്പിച്ചത്.

عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم : لاَ تَكُونُوا إِمَّعَةً ، تَقُولُونَ : إِنْ أَحْسَنَ النَّاسُ أَحْسَنَّا ، وَإِنْ أَسَاءُوا أَسَأْنَا ، وَلَكِنْ وَطِّنُوا أَنْفُسَكُمْ إِنْ أَحْسَنُوا أَنْ تُحْسِنُوا ، وَإِنْ أَسَاءُوا أَلا تَظْلِمُوا (بزار و الترمذي) إمعة : أى لا رأى له ولا عزم .

عَنِ الأَعْرَجِ عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِىَّ –صلى الله عليه وسلم– قَالَ « مِنْ شَرِّ النَّاسِ ذُو الْوَجْهَيْنِ الَّذِى يَأْتِى هَؤُلاَءِ بِوَجْهٍ وَهَؤُلاَءِ بِوَجْهٍ » (مسلم و ابو داود)

ഏത് വിപൽസന്ധി വന്നാലും തന്റെ നിലപാടിൽ ഉറച്ചുനിൽക്കുന്നവനെ ഗുറബാഅ് എന്നും അവിടന്ന് വിളിച്ചു.

പ്രവാചകൻ കാണുന്ന വിശ്വാസി

عَنْ جُنْدُبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّهُ سَمِعَ سُفْيَانَ بْنَ عَوْفٍ يَقُولُ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِي قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ وَنَحْنُ عِنْدَهُ طُوبَى لِلْغُرَبَاءِ فَقِيلَ مَنْ الْغُرَبَاءُ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ أُنَاسٌ صَالِحُونَ فِي أُنَاسِ سُوءٍ كَثِيرٍ مَنْ يَعْصِيهِمْ أَكْثَرُ مِمَّنْ يُطِيعُهُمْ (احمد)

അടുത്തത് മുതസബ്ബിത് ആണ്. ധീരൻ എന്ന് പറയാം. പ്രതിസന്ധികളെയും ശത്രുക്കളെയും പ്രതിരോധിക്കാനുള്ള മനക്കരുത്ത് വിശ്വാസിയുടെ സ്വഭാവങ്ങളിൽ പെടുന്നു.

عن أَنَسٍ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحْسَنَ النَّاسِ وَأَجْوَدَ النَّاسِ وَأَشْجَعَ النَّاسِ وَلَقَدْ فَزِعَ أَهْلُ الْمَدِينَةِ ذَاتَ لَيْلَةٍ فَانْطَلَقَ النَّاسُ قِبَلَ الصَّوْتِ فَاسْتَقْبَلَهُمْ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ سَبَقَ النَّاسَ إِلَى الصَّوْتِ وَهُوَ يَقُولُ لَنْ تُرَاعُوا لَنْ تُرَاعُوا وَهُوَ عَلَى فَرَسٍ لِأَبِي طَلْحَةَ عُرْيٍ مَا عَلَيْهِ سَرْجٌ فِي عُنُقِهِ سَيْفٌ فَقَالَ لَقَدْ وَجَدْتُهُ بَحْرًا أَوْ إِنَّهُ لَبَحْرٌ (بخاري)

عن أبي إسحاق قال سأل رجل البراء رضي الله عنه فقال : يا أبا عمارة أوليتم يوم حنين ؟ قال البراء وأنا أسمع أما رسول الله صلى الله عليه و سلم لم يول يومئذ كان أبو سفيان بن الحارث آخذا بعنان بغلته فلما غشيه المشركون نزل فجعل يقول (أنا النبي لا كذب أنا ابن عبد المطلب) . قال فما رئي من الناس يومئذ أشد منه (بخاري) قَالَ الْبَرَاءُ كُنَّا وَاللَّهِ إِذَا احْمَرَّ الْبَأْسُ نَتَّقِى بِهِ يَعْنِى النَّبِىَّ –صلى الله عليه وسلم– (مسلم) عَنْ عَلِيٍّ ، قَالَ : لَقَدْ رَأَيْتُنِي يَوْمَ بَدْرٍ ، وَنَحْنُ نَلُوذُ بِالنَّبِيِّ عَلَيْهِ السَّلامُ ، وَهُوَ أَقْرَبُنَا إِلَى الْعَدُوِّ ، وَكَانَ مِنْ أَشَدِّ النَّاسِ يَوْمَئِذٍ بَأْسًا " (شرح السنة)

ആറാമത്തേത് ആലിം (നിരന്തരം അറിവും അനുഭവവും വർധിപ്പിക്കുന്നവൻ). ഇത് ഖുർആന്റെ നിർദേശമാണല്ലോ (ത്വാഹാ 114).

وكان ابن مسعود إذا قرأ هذه الآية قال: اللهم رب زدني علما وإيمانا ويقينا.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، قَالَ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُولُ : اللَّهُمَّ انْفَعْنِي بِمَا عَلَّمْتَنِي ، وَعَلِّمْنِي مَا يَنْفَعُنِي ، وَزِدْنِي عِلْمًا ، الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ (ترمذي)

قال ابن عُيَيْنَة، رحمه الله: ولم يزل صلى الله عليه وسلم في زيادة من العلم حتى توفاه الله عز وجل.

ഏഴ് വരിഅ് അഥവാ ഭക്തൻ. ആരാധനക്ക് നിരവധി രൂപങ്ങളുണ്ടെങ്കിലും ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ടത് സൂക്ഷ്മതയാണ്.

وقالت عائشة رضي الله عنها إنكم لتغفلون عن أفضل العبادة هو الورع وقال عبد الله بن عمر رضي الله عنه لو صليتم حتى تكونوا كالحنايا وصمتم حتى تكونوا كالأوتار لم يقبل ذلك منكم إلا بورع حاجز (احياء)

അപ്പോൾ ജീവിതത്തിലും മറ്റും അങ്ങേയറ്റം ഭക്തി പ്രതിഫലിക്കുന്നവനായിരിക്കും ഒരു യഥാർഥ വിശ്വാസി.

HADIA CSE Khutba Notes (15.09.2017)

പ്രവാചകൻ കാണുന്ന വിശ്വാസി

അവസാനത്തേത് ധൃതിയില്ലായ്മ; കാര്യങ്ങളെ അവധാനതയോടെ സമീപിക്കുന്ന സ്വഭാവം.

عن أنس : عن رسول الله صلى الله عليه و سلم أنه قال : التأني من الله و العجلة من الشيطان (بيهقي)

(ഓരോന്നു വിശദീകരിക്കുമ്പോൾ അനുബന്ധ വിഷയങ്ങൾ ചേർക്കുന്നതോടൊപ്പം കാലിക സ്വഭാവമുള്ള കാര്യങ്ങൾ ഉദാഹരണങ്ങളാക്കാം. ഉദാ, കയ്യിസ് പറയുമ്പോൾ ജീവിത നൈപുണികൾ (Life Skill) സൂചിപ്പിക്കാം. ആലിം പരാമർശിക്കുമ്പോൾ ലോകവിവരങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കേണ്ടതിന്റെയും പത്രവായനയുടെയും പ്രാധാന്യം, ഫത്വിൻ പറയുമ്പോൾ IQ വിന്റെ ആവശ്യകത സ്പർശിക്കാം).

ഖുതുബ നോട്ട്സ്

HADIA Centre for Social Excellence (CSE)
Panakkad, Pattarkadavu P.O
Malappuram DT, Kerala -676519
csehadia@gmail.com I www.hadia.in

For any clarification: 9496445823

Visit: www.hadia.in, www.islamonweb.net

Follow our updates & like us: https://www.facebook.com/HADIACSE/